

Jozića koliba

Skupština grada Beograda je na osnovu rešenja o izmeni i dopuni Rešenja o stavljanju pod zaštitu prirodnog dobra "Grupa stabala hrasta lužnjaka – Jozića koliba" za staraoca odredila Fond za zaštitu životne sredine opštine Obrenovac. U skladu sa članom 50. Zakona o zaštiti životne sredine i pomenutim Rešenjem Fond je u obavezi da donese dugoročni program zaštite i razvoja ovog prirodnog dobra, kao i operativni program za tekuću godinu, po predhodno pribavljenim uslovima Zavoda za zaštitu prirode. Nakon dobijenih uslova Fond je izradio dugoročni program zaštite i razvoja za period 2006-2010. godinu, na koji je dobijeno pozitivno mišljenje Zavoda za zaštitu prirode Srbije. Po dobijanju pozitivnog mišljenja, programi su prosleđeni Sekretarijatu za zaštitu životne sredine jer Skupština grada Beograda, kao donosilac akta o stavljanju pod zaštitu učestvuje u finansiranju programa zaštite i razvoja zaštićenih prirodnih dobara.

O realizaciji radova po programu, u obavezi smo da redovno informišemo Grad, a predstavnici Zavoda i Republički inspektor za zaštitu životne sredine periodično vrše kontrolu.

Osnovne karakteristike i vrednosti zaštićenog prirodnog dobra

- 1.Naziv: "Grupa stabala hrasta lužnjaka – Jozića koliba"
- 2.Vrsta: Spomenik prirode – botanički
Hrast – lužnjak (*Quercus robur*)
Zakon o zaštiti životne sredine(" Sl.glasnik RS "br.66/91, 83/92)
- 3.Kategorija: treća kategorija – značajno prirodno dobro
Pravilnik o kategorizaciji zaštićenih prirodnih dobara ("sl.glasnik RS", br 30/92)
- 4.Klasifikacija UICN: III(treća) kategorija
Prirodni spomenici (Natural Monument) Natural Landmark
Prema " Okviru za klasifikaciju zaštićenih kopnenih i morskih područja"- UICN, 1990
- 5.Međunarodni status: Ne predlaže upisu u međunarodne liste
- 6.Položaj: Položaj spomenika prirode je određen sledećim geografskim koordinatama po Gaus- Krigeru X- 4 940 200 I Y-7 436
Nadmorska visina iznosi oko 78,20 m n.v.
Spomenik prirode se nalazi na teritoriji GO Obrenovac, KO Veliko Polje
- 7.Granice: Granicu zaštićenog prirodnog dobra čine projekcije krošnji 6 stabala lužnjaka na tri katastarske parcele (1571/1, 1572 I 1573/1)
- 8.Površina Zaštićena površina prirodnog dobra iznosi:
Na KP br 1571/1se nalaze se četiri stabla (2.3.4 I 5) čije projekcije krošnji pokrivaju ukupnu površinu od 9,80ari
Na KP br 1572 nalaz se jedno stablo (6), čija projekcija krošnje iznosi 2,54m²
Na KP br 1573/1 nalazi se takođe jedno stablo (1), čija projekcija krošnje iznosi 4,15m²

Opis dobra

Prirodne karakteristike – Spomenik prirode "Grupa stabala hrasta lužnjaka – Jozića koliba", se nalazi na levoj obali reke Kolubare, oko 6,5Km uzvodno od Kolubarskog mosta na putu Beograd – Obrenovac.

U okviru kompleksa "Jozića koliba" prisutni su stari primerci hrasta lužnjaka kao ostaci autohtonih nizijskih hrastova (*Querceto - Fraxinetum serbicum*). Ceo prostor obuhvata površinu od oko 2ha i organizovan je kao izletišta. Zaštićenu površinu čine šest stabala hrasta lužnjaka, a njihove horizontalne projekcije krošnji obuhvataju površinu od 16,49 ari

Hrast lužnjak (*Quercus robur*), je vrsta sa širokim arealom, od Atlanskog okeana do Urala, Kavkaza i Kaspijskog mora. Na severu do Škotske i Skandinavije, na jugu do Severne Afrike. Lužnjak obično raste u ravnicama i dolinama na dubokom peščanom ili ilovastom zemljištu, plodnom, svežem i vlažnom, koje je se ponekad povremeno plavi. Na suvom i plitkom zemljištima ne raste. Dostiže visinu i do 50m, sa prečnikom do 2,5m i starošću od preko 1000 godina. Ima razvijen korenov sistem sa jakim bočnim žilama. Krošnja je vrlo granata, široka, sa jakim, nepravilnim i kolenasto savijenim granama. Kora na mladim stablima je glatka, a na starijim izbrazdana uzdužnim dubokim i poprečnim plićim brazdama, debela. List je obrnuto jajasto duguljast, osnova okruglasta, nesimetrična, sa 5 - 8 pari nejednakih okruglastih režnjeva sa širokim urezima. Peteljka kratka i gola. Cveti zajedno sa listanjem od aprila do maja. Muške rese duge od 2 do 5cm, vise, ženski cvetovi su do 5 zajedno na tankoj dršci. Žir sazreva krajem septembra, početkom oktobra. Kupula pokriva 1/3 do 1/2 žira. Obilnije rađa svakih 3-5 godina.

Osnovne karakteristike zaštićenog prirodnog dobra

Zaštićena grupa stabala predstavlja ostatke nekadašnjih autohtonih zajednica lužnjaka i jasena u Srbiji. Starost ovih stabala u proseku iznosi oko 190 godina. Stabla dominiraju prostorom, a celom kompleksu Jozića kolibe daju pejzažnu atraktivnost.

Zaštićena stabla imaju sledeće dendrometrijske karakteristike:

Stablo broj 1:	Visina stabla je 23,61m, prečnik 127cm, prečnik krošnje 23m, zaštićena površina iznosi 4,15 ari
Stablo broj 2:	Visina stabla je 18,61m, prečnik 124cm, prečnik krošnje 26m,
Stablo broj 3:	Visina stabla je 24,88m, prečnik 94cm prečnik krošnje 24m, zaštićena površina za stabla 2 i 3 iznosi 4,90 ari
Stablo broj 4:	Visina stabla iznosi 27,59m, prečnik 147cm, prečnik krošnje 25m
Stablo broj 5:	Visina stabla iznosi 19,82m, prečnik 138cm, prečnik krošnje 25m zaštićena površina za stabla 4 i 5 iznosi 4,90ari
Stablo broj 6:	Visina stabla iznosi 26,69m, prečnik 122cm, prečnik krošnje 18m, zaštićena površina 2,54 ara

Stabla br 2 i 3 se nalaze na udaljenosti od 2m. Posledica ovako malog rastojanja je proizvela na dodirnoj strani redukovanu krošnju kod stabla br 3, koje je nešto mlađe od stabla br 2 koje je kao starije imalo dovoljno prostora za formiranje pravilno razvijene krošnje.

Stabla broj 4 i 5 su srasla sa jedne strane debla bez obzira na činjenicu da se radi o stablima semenog porekla. Ova pojava se u šumarskoj praksi poznata kao "poljubac".

Istorijat zaštite

Grupa stabala hrasta lužnjaka - Jozića koliba je prvi put stavljena pod zaštitu 1996. godine, Rešenjem Skupštine Grada Beograda br. 501-8/96-XIII-01-1.2.1996 i povereno na upravljanje planinarsko smučarskom društvu "Železničar". Rešenjem o izmeni i dopuni rešenja o stavljanju pod zaštitu prirodnog dobra "Grupa stabala hrasta lužnjaka – Jozića koliba" br. 501-542/05-XII-01 - 30.05.2005 godine, ovo prirodno dobro je povereno na upravljanje Fondu za ekologiju opštine Obrenovac.

Generalni koncept zaštite, razvoja i uređenja

Cilj zaštite je očuvanje stabala hrasta lužnjaka, kao edifikatora nekada široko rasprostranjenih šumskih zajednica lužnjaka i jasena u Srbiji.

Režim i mere zaštite, razvoja i uređenja

Za spomenik prirode "Grupa stabala hrasta lužnjaka – Jozića koliba", određuje se režim trećeg stepena zaštite, koja podrazumeva "selektivno i ograničeno korišćenje prirodnih bogatstava, kontrolisane intervencije i aktivnosti u prostoru ukoliko su usklađene sa funkcijama zaštićenog prirodnog dobra ili su vezane za nasleđene tradicionalne oblike obavljanja privrednih delatnosti i stanovanja uključujući i turističku izgradnju. (Zakon o zaštiti životne sredine).

Za spomenik prirode "Grupa stabala hrasta lužnjaka – Jozića koliba" utvrđuju se sledeće mere zaštite:

ZABRANJENO JE:

- zaštićena stabla poseći, lomiti i seći žive grane, kidati lišće i plodove ili preduzimati bilo koje druge radnje, koje bi izmenile njegov današnji izgled ili dovele u pitanje njegov biološki opstanak.
- ispaša stoke i loženje vatre na površinama koje prekrivaju projekcije krošnji pojedinačnih stabala.
- sadnja bilo kakvog drugog zelenila na zaštićenoj površini.
- promena namene zaštićene površine.
- deponovanje smeća, raskopavanje i deponovanje zemlje

DOZVOLJENO JE:

- Sve biološko tehničke mere zaštite hrastova pod uslovima i nadzorom Zavoda za zaštitu prirode.
- redovno košenje trave na zaštićenoj površini I uklanjanje korovskih biljaka
- okupljanje građanstva i izletnika oko Jozića kolibe, kao i oko đerma

Smernice

Obavezno je kontinuirano praćenje zdravstvenog stanja radi blagovremenih intervencija i neophodnih mera zaštite.